

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK-0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

8. oktober 2018

Kære

Du har den 2. september 2018 klaget over en artikel på dr.dk. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn
Generaldirektør

Kopi: Journalen

Ledende redaktionschef Christian Lindhardt

Konst. redaktionschef Mads Vesterby Damm

Kons. underdirektør Inger Bach

Kons. etikchef Anja Lundberg Andersen

Chefkonsulent Marianne Juul

Gennemgang af sagen

(i det følgende 'Klager') skriver den 2. september 2018 til DR's kontaktside med en klage over artiklen på dr.dk med overskriften "*Tysk march mod udlændinge stoppet af moddemonstration*". Artiklen blev bragt den 1. september 2018.

Klager skriver: "*Jeg mener ikke, at ovenstående beskrivelse af en tysker, der blev stukket ned af to udlændinge i Chemnitz er relevant for artiklens indhold. Jeg undrer mig i øvrigt over, hvad det betyder? Det ville være fint, hvis artiklen forklarede, hvad en etnisk tysker eller en etnisk dansker er og hvorfor dette er relevant i sådan en artikel. Hvis det er meningen, at gør opmærksom på vedkommendes hudfarve, så mener jeg, at DR bevæger sig ind på at definere, at etniske tyskere kun kan have hvid hudfarve. Og det er selvfølgelig helt forkert.*" Daværende redaktionschef på dr.dk svarer Klager den 3. september 2018:

"Det er altid en overvejelse værd, om vi skal nævne etniciteten på de mennesker, vi omtaler i nyhederne. I det konkrete tilfælde synes jeg, at det er berettiget, fordi det angiveligt har været medvirkende til demonstrationerne."

Klager anker den 10. september 2018 svaret til Lytternes og seernes redaktør (LSR) med følgende begrundelse:

"Jeg synes nedenstående svar fra DR er nedslående. Nedslående fordi, der ikke svares på, om alle etniske tyskere er hvide og om betegnelsen nu overhovedet er relevant. Efter at have læst adskillige artikler i den tyske presse er jeg ingen steder stødt på, at tyskeren, der blev stukket ihjel i Chemnitz, bliver omtalt som etnisk eller hvid. I øvrigt skulle den etniske tyskere være "deutsch-kubaner", hvilket gør mig endnu mere forvirret. Så bør DR ikke definere begrebet "etnisk-danskere" eller "etnisk tyskere"? Herunder forstår jeg en tysker af tysk afstamning (mor og far er født tysk). Eller hvordan skal dette begreb forstås? Og er begrebet relevant?"

Jeg bekræfter samme dag, at jeg vil behandle sagen.

Den 13. september 2018 uddyber Klager sin klage: "*Det handler om det principielle i brugen af betegnelsen "etnisk" i denne sammenhæng. Er ordet "etnisk" et andet ord for "hvid" eller er det en definition for, at vedkommende har forældre af samme etnisk oprindelse? Er denne skelnen mellem oprindelse og nationalitet overhovedet relevant? Selvom tyskeren i denne artikel havde cubanske rødder (anden etnisk oprindelse), blev han alligevel angrebet og forsvaret. Så hvorfor var det relevant at blande hans etnicitet ind i sagen. Må man ikke forudsætte, at læseren bør kunne forstille sig tyskere, det har en anden etnicitet eller hudfarve end flertallet af tyskerne? Det samme spørgsmål gør sig selvfølgelig gældende i*

danske forhold. Hvornår er man rigtig dansk/tysk. Hvornår er det relevant at inddrage din etnicitet?"

Artiklen

Nedenfor er artiklen optrykt. Den oprindelige betegnelse "etnisk tysker" er siden korrigeret, som det fremgår af DR's oplysning, der er føjet til artiklen.

*"Tysk march mod udlændinge stoppet af moddemonstration
AfD og Pegidas march i Chemnitz mod udlændinges forbrydelser går i stå lørdag
aften. Poli-ti-appel om nul vold.*

*En højreorienteret march gennem den
østtyske by Chemnitz gik lørdag aften i stå, efter mange moddemonstranter
dukkede op.*

*Marchen skulle være en protest mod forbrydelser begået af udlændinge i
Tyskland.*

*Optøget havde siden lørdag eftermiddag været mødt af moddemonstranter, og
marchen gik ud på aftenen i stå foran byens berømte statue af Karl Marx.*

*Det er det stærkt højreorienterede parti AfD og det anti-islamistiske Pegida, som
står bag lørdagens march.*

*Ifølge politiet gjorde moddemonstranter forsøg på at forpurre marchen ved at
bevæge sig ind på den rute, hvor AfD og Pegida havde fået lov til at gennemføre
deres optog.*

*Politiet siger, at det har været nødt til at bruge fysisk magt under
begivenhederne i byens gader.*

*LÆS OGSÅ: Iraker mistænkt for drab i Chemnitz, burde have været udvist for to
år siden*

*Der har været udkommanderet 1200 politifolk fra delstaten Sachsen til at sikre ro
og orden i byen lørdag.*

*Det var knivdrabet på en 35-årig tysker sidste lørdag i Chemnitz, som søndag og
mandag førte til sammenstød mellem demonstranter og politi. Der var meldinger
om, at højreekstremister jagtede folk med en anden hudfarve - at de blev slået,
spyttet på og forhånet.*

*Ifølge politiet har der lørdag været 8000 demonstranter på gaden i Chemnitz. Lidt
over halvdelen deltog i AfD's og Pegidas arrangement.*

*Det skete under råbet fra nogle højregrupper "Wir sind das Volk" (Det er os, der
er folket).*

*Efter sidste lørdags knivdrab på den 35-årige tysker i Chemnitz er en iraker og en
syrer blevet anholdt og sigtet for drabet.*

*Det har forlydt, at den 35-årige forsøgte at beskytte en tysk kvinde mod at blive
overfaldet af mændene. Men politiet siger, at det er et rygte uden hold i
virkeligheden.*

/ritzau/dpa

*Korrigeret: Tidligere blev det 35-årige offer betegnet som en etnisk tysk mand.
Dette er nu korrigeret, da manden havde cubanske rødder."*

Indstilling

Klager kritiserer det principielle i, at DR bruger betegnelsen "etnisk" i forbindelse med omtale af demonstrationen i Tyskland. Klager kritiserer endvidere, at det er uklart, hvad der ligger til grund for DR's definition på "etnisk tysk." Slutteligt spørger Klager kritisk, om det overhovedet er relevant at foretage en skelnen mellem oprindelse og nationalitet. Dette principielle problem udstrækker Klager også til at omtale danske forhold

Klager spørger: Hvornår er man rigtig dansk/tysk? Hvornår er det relevant at inddrage etnicitet?

DR's etiske retningslinjer har i kapitel 9 (der udspringer af den forrige public serviceaftale, som der henvises til) retningslinjer for etnicitet. Heri står, at race, nationalitet og etnicitet kun omtales, når det er relevant for sagen, eller hvis det er samfundsmæssigt relevant.

Tidligere redaktionschef Anders Raahauge Hvass har svaret, at det er berettiget, fordi det angiveligt har været medvirkende til demonstrationerne.

Artiklen drejer sig om en højreorienteret march, der var en protest mod forbrydelser begået af udlændinge i Tyskland, nærmere bestemt imod en demonstration, der fandt sted en uge forinden. Ved den lejlighed blev en 35-årig "etnisk tysker" (som der oprindeligt stod) dræbt med kniv, og det førte til sammenstød mellem demonstranter og politi. I telegrammet står der videre, at der var meldinger om, at højreekstremister jagede folk med en anden hudfarve – at de blev slået, spyttet på og forhånet. Der bringes et forlydende om, at den 35-årige skulle have forsøgt at beskytte en "tysk kvinde" mod at blive overfaldet, men tysk politi siger, at det er rygter uden hold i virkeligheden.

Endvidere kan det i telegrammet oplyses, at en iraker og en syrer blev anholdt for drabet på den 35-årige tysker. (nu korrigeret til, at den etnisk tyske mand havde cubanske rødder.)

I Ritzau-artiklen linkes til en DR-artikel, hvoraf det fremgår, at den anholdte iraker var afvist asylansøger, der opholdt sig i landet på falske papirer.

Konflikten mellem deltagere i de to demonstrationer er det helt centrale tema i artiklen. Det er "relevant for sagen" at finde ud af detaljerne om, hvorfor drabet fandt sted. Hvad motiverede det, og var det udløst af opgøret mellem to demonstrationer, som stødte sammen, fordi der ugen forinden var sket et drab i forbindelse med en lignende demonstration. Temaet for den beskrevne demonstration var udlændinges kriminalitet begået i Tyskland.

I den forstand er et relevant også at få oplyst, om den dræbte var født og opvokset i Tyskland og havde statsborgerskab dér, eller hvorvidt det havde en

betydning for drabet at denne "tysker" havde cubanske rødder. I den forstand holder Ritzau-artiklen sig inden for DR's retningslinjer om, at det er i orden at nævne etnicitet, når det har en relevans for den sag, der beskrives. Det var hvad DR's redaktionschef på et overordnet plan påpegede over for Klager. Imidlertid bliver en række af disse helt relevante og interessante oplysninger ikke bragt i den artikel, som nævner først, at manden er "etnisk tysk" og siden ændrer det til, at han er "tysk med cubanske rødder." Faktisk skaber selve ændringen større forvirring, end der var i forvejen. For hvad vil det sige, at manden var "tysker med cubanske rødder." Var han tysk statsborger, og hvilke rødder var det, han havde? Har de cubanske rødder haft den betydning, at manden så anderledes ud, end en tysker med nordeuropæiske rødder normalt ser ud. Det er uklart ud fra artiklen, hvad der faktisk er foregået, og hvad et eventuelt motiv måtte være for drabet på den 35-årige.

Der er tale om, at rettelsen skaber større uklarhed om etniciteten på den dræbte og dens betydning, end der herskede før. Man kan opfatte rettelsen sådan, at der nu er tale om en "tysk mand," men ikke en "etnisk tysker." Jeg læser også Klagers kritik af artiklen sådan, at det er disse uklare forhold, han påpeger, samtidig med at han overordnet stiller sig kritisk over for, hvorfor artiklen skal nævne etnicitet. Det var i orden, at artiklen inddrog det etniske aspekt, men det havde været bedre og mere oplysende, hvis artiklen var i stand til at fastslå en række nærmere omstændigheder omkring offerets baggrund og rødder, end den sparsomme og delvis forvirrende beskrivelse, der nu står endda som en rettelse. Det hører med, at drabet ikke lige har fundet sted, da artiklen bliver skrevet og udgivet, men ligger en uge tilbage. Der må således have været tid til at opnå yderligere oplysninger om offerets baggrund og det konkrete hændelsesforløb.

Klager problematiserer, at DR (via Ritzau) bruger betegnelserne "etnisk dansk" og "etnisk tysk."

Selv om det i den pågældende artikel er uklart, hvad der menes med betegnelsen "etnisk tysk", er der definitioner, som man kan holde sig til. Udlændinge- og integrationsministeriet benytter sig af samme definition, som Danmarks Statistik opstillede for en del år siden.

Ifølge Danmarks Statistik har en person "dansk oprindelse", hvis han eller hun har mindst én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark. Hverken indvandrere eller efterkommere har én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark.

Afgørelsen

Klager får ikke medhold i sin påstand om, at det ikke var relevant at nævnte etnicitet. Rent principielt var det i overensstemmelse med DR's etiske retningslinjer, da det var et helt afgørende i den konflikt med døden til følge, som DR-artiklen (Ritzau-telegrammet) beskrev. Men både betegnelsen "etnisk tysk" og navnlig rettelsen, der fulgte efter, skabte større forvirring om sagen end det modsatte. Artiklen burde om muligt have været forsynet med mere præcise oplysninger om afdøde 35-årige mands baggrund. Det var relevant at nævne, at de anholdte er en irakisk mand og en syrer. Faktisk er artiklen underforsynet med

konkrete oplysninger om motiv, etnicitet m.m. Det kunne have bragt klarhed over en række konkrete forhold.

Mediernes opgave – i dette tilfælde DR – er ikke at stigmatisere og genere bestemte minoriteter eller befolkningsgrupper. Det er også et aspekt af DR's etiske retningslinjer om relevansen af omtale af etnicitet og race. Men på den anden side er det også DR's opgave at bringe så konkret, pålidelig og korrekt information så hurtigt som muligt frem til brugerne. Når en konflikt, som denne, udspringer af og hele væsen drejer sig om konflikt mellem udlændinge og etniske tyskere, endda et drab, må det være berettiget, at pressen så præcist, hurtigt og korrekt som muligt beskriver de faktiske forhold.

Konklusion

En klager fandt det ikke berettiget, at DR i en artikel den 1. september 2018 om demonstrationer i Chemnitz i Tyskland omtalte en nu afdød 35-årig mand som "etnisk tysk." Klager får ikke medhold. Artiklen drejede sig om en demonstration mod forbrydelser begået i Tyskland. Den udspringer af et drab, som skete ugen inden artiklen blev skrevet, på en tysker med cubanske rødder. I den forbindelse blev en afvist asylansøger fra Irak og en syrer, anholdt. Etnicitet var selve omdrejningspunktet for historien og derfor var det berettiget, at DR inddrog den nu afdøde mands etniske baggrund i artiklen. Derimod var artiklens oplysninger om den dræbte så uklare, at DR burde have foretaget en redigering i Ritzau-artiklen, som kunne skabe større overblik og klarhed. I en rettelse ændrede DR "etnisk tysk" til "tysker med cubanske rødder," men det skabte kun større forvirring. Når man tager i betragtning, at drabet var en uge gammelt, da den påklagede artikel blev skrevet og bragt på dr.dk, burde DR selv have foretaget en præcisering og redigering af artiklen, så det fremstod tydeligere, hvem den dræbte var, hvad hans etniske rødder var og hvilken betydning det eventuelt havde for drabet. Klager har problematiseret brugen af begreberne "etniske dansk" og "etniske tysk." Begge dele kan bruges og kan være relevant i en artikel som denne, og her kan man eventuelt støtte sig til Danmarks Statistiks definition på, hvornår man har dansk oprindelse. Men det ville igen have krævet flere oplyste detaljer, som kunne have været relevante for, at læserne kunne få et bedre billede af, hvad drabet og konflikten drejede sig om.

Klager får ikke medhold i, at DR begik en overtrædelse af de etiske retningslinjer. DR viderebragte oplysninger fra et Ritzau-telegram og et telegram fra det tyske nyhedsbureau, DPA. Men det havde styrket artiklen, hvis mere præcise omstændigheder vedrørende drabsmandens etnicitet havde været føjet til teksten.

Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 8. oktober 2018